

МОНСУУДАЙ

(ОРОД ОНТОХОН)

Үбгэн хүгшэн хоёр ажаһууба ха. Нэгэтэ үбгэниинь иигэжэ гуйба

— Хүгшэн, намда монсуудай барижа болгыш даа

— Юугээр барихабиб? Гурилгүйлди

— Ээ даа, хүгшэн! Амбаар соогуураа хамыш, сүсээг соогуураа хюһыш — яһала гурил олдохо даа

Хүгшэниинь амбаар соогуураа хамаба, сүсээг соогуураа хюһаба, тиигэжэ хоёр адха тухай гурил суглуулжа абаба. Тэрэнээ зөөхэйдэ зуураад, монсуудай болгон мухарюулаад, тоһондо шараад, хүргэхөө сонхо дээрэ табиба ха

Монсуудай хэбтэхээ залхуршаба: сонхо дээрэнээ забаалин дээрэ, забаалин дээрэнээ ногоон дээрэ, ногоон дээрэнээ харгы дээрэ мухариһаар, гаража арилба ха! Урдаһаань шандаган амадажа ерэбэ: „Монсуудай, монсуудай! Эдижэрхихэм шамайе”. — „Үгы, хилархан, бү эдиш даа намайе, дуу шамдаа дуулажа үгэхыем шагныш”. Шандаган шэхээ һэртылгэжэ, монсуудай дуугаа дуулажа оробо:

„Би монсуу монсуудайб,
амбаар соогуур хамагдааб,
сүсээг соогуур хюһагдааб,
зөөхэй соо зууруулааб,
пээшэн соо нуулгуулааб,
сонхо дээрэ хүргүүлэб.
Үбгэн баабайһаа зугадааб,
үтэлһэн хүгшөөһөө арилааб,
шамһаа, шандаган, арилха тархишье бараг байна даа”.

Тиигээд саашаа мухарин арилшаба: шандаган гансал

хараа барааень хараад таһаршаба

Монсуудай ой соо зүргэ харгыгаар мухарижа ябана,
урдаһаань угтажа, улбагар хүхэ шоно ерэбэ

— Монсуудай, монсуудай! Эдихэм шамайе.

— Хүхэ шоно, бү эдиш даа намайе, дуу шамдаа
дуулажа үгэнүүб.— Монсуудай дуулажа оробо:

„Би монсуу монсуудайб,
амбаар соогуур хамуулааб,
сүсээг соогуур хюһуулааб,
зөөхэй соо зууруулааб,
пеэшэн соо һуулгуулааб,
сонхо дээрэ хүргүүлээб.
Үбгэн баабайһаа зугадааб,
үтэлһэн хүгшөөһөө арилааб,
хурдан шандаганһаа тэрьелээб,
шамһаа, шоно, арилхань тархишье бараг байна даа”.

Тиигээд саашаа мухарин арилшаба, шоно хараа
барааеньшье харангүй үлэшэбэ

Монсуудай ой соогуур мухарижал ябана, урдаһаань
хара баабгай ерэбэ, гэшүүһэ мүшэр хухална, бургаһа
газарта дарана: „Монсуудай! Эдихэм шамайе”

— Маяа хүлтэ, намайе ши хайшан гээд эдихэ хэмши
даа. Тиигэнхаар дуу дуулахыемни шагналши

Монсуудай дуугаа дуулажа, баабгай шэхээ табишаба.

„Би монсуу монсуудайб,
амбаар соогуур хамуулааб,
сүсээг соогуур хюһуулааб,
зөөхэй соо зууруулааб,
пеэшэн соо һуулгуулааб,
сонхо дээрэ хүргүүлээб.
Үбгэн баабайһаа зугадааб,
үтэлһэн хүгшөөһөө арилааб,
хурдан шандаганһаа тэрьелээб,
хүхэ шоноһоо хулжааб,
шамһаа, баабгай, арилхань шал бараг байна даа”.

Тиигээд Монсуудай саашаа мухарин арилшаба, баабгай хараа барааеньшье харангүй таһаршаба. Монсуудай мухарижал ябана. Урдаһаань угтажа үнэгэн хүрэжэ ерэбэ: „Мэндэ сайн, монсуудай! Ямар иимэ таргахан, ягаахан гээшэби!

Монсуудай магтуулһандаа баяртай, дуугаа дуулажа оробо, тиихэдэнь үнэгэн шагнана, улам ойрол болоно.

„Би монсуу монсуудайб,
амбаар соогуур хамуулааб,
сүсээг соогуур хюһуулааб,
зөөхэй соо зууруулааб,
пеэшэн соо һуулгуулааб,
сонхо дээрэ хүргүүлээб.
Үбгэн баабайһаа зугадааб,
үтэлһэн хүгшөөһөө арилааб,
хурдан шандаганһаа тэрьедээб,
хүхэ шоноһоо хулжааб,
хүйхэр баабгайһаа арилааб,
шамһаа, үнэгэн, арилхань тархишье бараг байна даа”.

„Найхан лэ дуун байна даа,— гэбэ үнэгэн,— үтэлһэн наһан боложо, шэхэ хатуутай болоолби. Хамар дээрэмни һуугаад, дахин нэгэ дуулышдаа”.

Монсуудай дуугаа магтуулһандаа баярлаба, хамар дээрэнь хүрэжэ гараад, дуулажа оробо: „Би монсуу монсуудай...” Үнэгэн хаб гэсэ үмхөөд, эдижэрхибэ.